

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมซ้ำ ๆ ของเด็กออทิสติก ผลกระทบและแนวทางแก้ไข

Factors Affecting Repetitive Behavior in Autistic Children Impacts and Solutions

ศศิมา แหลมดีเกล้า¹ กฤษณา คำชื่น² และณิชากร คันทะวงศ์²

Sasima Laemdeeklam¹, Kitsada Khakhuen² and Nichagan Kantawong²

¹คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

¹Faculty of Nursing, Nakhon Pathum Rajabhat University

²คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

²Faculty of Nursing, Chiang Rai Rajabhat University

Received: September 15, 2024

Revised: December 17, 2024

Accepted: December 23, 2024

บทคัดย่อ

พฤติกรรมซ้ำ ๆ หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กทำซ้ำ ๆ กันเป็นประจำโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือความหลากหลาย ลักษณะของพฤติกรรมเหล่านี้อาจแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล แต่อาจแบ่งได้เป็นสองประเภทหลัก ๆ คือ พฤติกรรมซ้ำ ๆ ทางร่างกาย และพฤติกรรมซ้ำ ๆ ทางจิตใจหรือความคิด ได้แก่ การเคลื่อนไหวซ้ำ ๆ การส่ายมือหรือส่ายร่างกาย การตบมือ การกระโดด หรือการเดินวนไปวนมา ล้วนเป็นพฤติกรรมที่พบได้บ่อยในเด็กออทิสติก จึงเสนอทฤษฎีทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมซ้ำ ๆ ของเด็กออทิสติกคือ ทฤษฎีนี้เน้นที่การพัฒนาทักษะการสื่อสารและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่เด็กออทิสติกอาจมีความยากลำบาก แสดงให้เห็นว่าเด็กออทิสติกอาจมีปัญหาในการเข้าใจสัญญาณทางสังคมและการตอบสนองต่อการกระทำของผู้อื่น ซึ่งนำไปสู่พฤติกรรมซ้ำ ๆ ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมซ้ำ ๆ ของเด็กออทิสติก ได้แก่ (1) ความไม่มั่นคงทางอารมณ์และจิตใจ (2) การรับรู้ทางประสาทสัมผัสที่ผิดปกติ (3) การแสดงออกถึงความไม่สบายใจหรือการสื่อสาร (4) การยึดติดกับกิจวัตรและการเปลี่ยนแปลง (5) ปัญหาทางระบบประสาทและสมอง (6) การแสวงหาความรู้สึกพึงพอใจ การเข้าใจปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมซ้ำ ๆ ของเด็กออทิสติกมีความสำคัญในการออกแบบการบำบัดและการสนับสนุนที่เหมาะสมเพื่อช่วยลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กออทิสติกให้ดีขึ้น พฤติกรรมซ้ำ ๆ ของเด็กออทิสติกสามารถมีผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็กออทิสติก ได้แก่ อุปสรรคต่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของเด็ก ผลกระทบต่อครอบครัวและผู้ปกครอง ได้แก่ ทำให้ผู้ปกครองรู้สึกเครียดและเหนื่อยล้า ผลกระทบต่อสังคมและโรงเรียน ได้แก่ เด็กมีความยากลำบากในการเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียน แนวทางการจัดการและสนับสนุน การให้การสนับสนุนทั้งด้านการบำบัดและการให้ความรู้แก่ครอบครัวและบุคลากรในโรงเรียนสามารถช่วยลดผลกระทบของพฤติกรรมซ้ำ ๆ ได้ การจัดการที่เหมาะสมและการให้ความเข้าใจเกี่ยวกับออทิสติกจะช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ และลดความตึงเครียดทั้งสำหรับเด็กออทิสติกเอง ครอบครัว และสังคมรอบตัว

คำสำคัญ: เด็กออทิสติก พฤติกรรมซ้ำ ๆ ผลกระทบจากพฤติกรรมซ้ำ ๆ ของเด็กออทิสติก

Abstract

A distinctive feature of autistic children is repetitive behaviours, which a child repeats repeatedly without any variation or variety. The nature of these behaviours may vary from person to person, but they can be divided into two main categories: physical repetitive behaviours and mental or thought repetitive behaviours. Repetitive movements, hand waving or body shaking, clapping, jumping, or walking in circles are common behaviours in autistic children. The theory proposed regarding the repetitive behaviours of children with autism focuses on the development of communication skills and interaction with others, which children with autism may find challenging. It demonstrates that children with autism may struggle to understand social cues and respond to others' actions, leading to repetitive behaviours. Factors that contribute to repetitive behaviours in autistic children include (1) emotional and mental instability, (2) abnormal sensory perception, (3) expression of discomfort or communication, (4) adherence to routines and change, (5) neurological and brain problems, and (6) sensation seeking. Understanding the factors that contribute to repetitive behaviors in autistic children is important in designing appropriate treatments and supports to reduce undesirable behaviors and improve the quality of life for autistic children. Repetitive behaviors in autistic children can have implications for a child's development, including barriers to the child's developmental skills, implications for families and parents, including parental stress and fatigue, and implications for society and schools, including difficulty participating in school activities. Management and support approach Providing both therapeutic and educational support to families and school personnel can help reduce the impact of repetitive behaviors. Proper management and understanding of autism allow children to develop to their fullest potential and reduce stress for the child, family, and society.

Keywords: autistic children, repetitive behavior, impact of repetitive behavior in autistic children

บทนำ

เด็กออทิสติก หมายถึง เด็กที่มีลักษณะและพฤติกรรมที่แตกต่างจากเด็กทั่วไป ความยากลำบากในการสื่อสาร ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การแสดงออกทางอารมณ์ และการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมของเด็ก ลักษณะของออทิสติกมีความหลากหลายตั้งแต่เล็กน้อยจนถึงมาก และสามารถแสดงออกในหลายรูปแบบ ทำให้เด็กแต่ละคนมีประสบการณ์และความต้องการที่ต่างกันตามรายงานของกรมสุขภาพจิต โดยศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคแห่งสหรัฐอเมริกาได้เผยแพร่รายงานจากเครือข่ายเฝ้าระวังและความผิดปกติของพัฒนาการความซุก ลักษณะ และข้อมูลการตรวจคัดกรองและการวินิจฉัย พบว่า เด็ก 1 ใน 36 คน

ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นออทิสซึมสเปกตรัม ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับการศึกษาของศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคของสหรัฐอเมริกา (Centers for Disease Control and Prevention) เกี่ยวกับระบาดวิทยาของออทิสซึมสเปกตรัม อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีพ.ศ. 2555-2566 พบว่า มีความซุกเพิ่มขึ้นจาก 14.5 คน เป็น 27.6 คน ในเด็ก 1,000 คน

อย่างไรก็ตาม ยังมีเด็กจำนวนมากที่ยังไม่ได้รับการวินิจฉัยอย่างเป็นทางการ ซึ่งอาจเกิดจากการขาดความเข้าใจหรือการเข้าถึงการบริการสุขภาพที่จำกัดในบางพื้นที่ แนวโน้มของการวินิจฉัยออทิสติกในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับ

ออทิสติกมีการพัฒนาเพิ่มขึ้น ผู้ปกครองและครูสามารถสังเกตเห็นสัญญาณและอาการของออทิสติกได้เร็วขึ้น ส่งผลให้มีการเข้ารับการประเมินและวินิจฉัยที่เพิ่มขึ้น มีข้อมูลว่า เด็กออทิสติก (Rehab, 2024) นั้น สาเหตุอาจมาจากการขาดแคลนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในพื้นที่ห่างไกล หรือการขาดทรัพยากรและการสนับสนุนจากรัฐ กระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานต่าง ๆ ได้พยายามเพิ่มการสนับสนุนเด็กออทิสติกในประเทศไทย ผ่านการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กพิเศษ การฝึกอบรมครูและผู้ปกครอง รวมถึงการสร้างแคมเปญการรับรู้เกี่ยวกับออทิสติกในสังคม

ลักษณะสำคัญของเด็กออทิสติกได้แก่การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่บกพร่อง เด็กออทิสติกมักมีปัญหาในการสร้างและรักษาความสัมพันธ์กับผู้อื่น อาจไม่สนใจเล่นกับเด็กคนอื่น หรือตอบสนองต่อการเรียกชื่อหรือคำพูดของผู้อื่นไม่ดี เด็กออทิสติกมักจะมีการสื่อสารที่ไม่เป็นไปตามปกติ (Dey & Amponsah, 2020) เด็กออทิสติกบางคนอาจพูดช้า ไม่พูดเลย หรือพูดโดยใช้ภาษาที่แตกต่างจากเด็กทั่วไป เช่น การพูดซ้ำคำหรือประโยคที่ได้ยินมา (echolalia) หรือการใช้ภาษาที่ไม่เข้าใจได้ง่าย เด็กออทิสติกมีพฤติกรรมและความสนใจที่เป็นแบบแผนหรือซ้ำ ๆ เด็กออทิสติกมักมีความหมกมุ่นกับกิจกรรม สิ่งของ หรือหัวข้อที่เฉพาะเจาะจง รวมถึงการทำพฤติกรรมซ้ำ ๆ หรือการทำกิจวัตรที่คงที่ เช่น การจัดเรียงสิ่งของเป็นระเบียบเดิม ๆ หรือการเดินทางเส้นทางเดิมทุกวัน เด็กออทิสติกมีการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมที่ไม่เป็นไปตามปกติ เด็กออทิสติกบางคนอาจมีความไวต่อสิ่งกระตุ้นทางประสาทสัมผัส เช่น แสง เสียง หรือกลิ่น หรืออาจไม่สนใจสิ่งกระตุ้นบางอย่างเลย เด็กออทิสติกจึงต้องการการดูแลและการสนับสนุนที่เหมาะสมจากครอบครัว ผู้ดูแลและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อช่วยให้เด็กออทิสติกสามารถพัฒนาทักษะต่าง ๆ ได้เต็มศักยภาพ การเข้าใจความหมายและลักษณะของออทิสติกจะช่วยให้เราสามารถปรับการสอน การดูแล และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเพื่อให้เด็กออทิสติกสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีคุณภาพและเป็นสุขมากขึ้น

ลักษณะที่โดดเด่นของเด็กออทิสติก คือ การมีพฤติกรรมซ้ำ ๆ (repetitive behaviors) หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กทำซ้ำ ๆ กันเป็นประจำโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือความหลากหลาย ลักษณะของพฤติกรรมเหล่านี้ อาจแตก

ต่างกันไปในแต่ละบุคคล แต่อาจแบ่งได้เป็นสองประเภทหลัก ๆ คือ พฤติกรรมซ้ำ ๆ ทางร่างกาย และพฤติกรรมซ้ำ ๆ ทางจิตใจหรือความคิด โดยพฤติกรรมซ้ำ ๆ ทางร่างกาย (repetitive motor behaviors) ได้แก่ การเคลื่อนไหวซ้ำ ๆ การส่ายมือหรือส่ายร่างกาย การตบมือ การกระโดด หรือการเดินวนไปวนมา ล้วนเป็นพฤติกรรมที่พบได้บ่อยในเด็กออทิสติก การจัดเรียงสิ่งของ การหมกมุ่นกับการจัดเรียงสิ่งของในรูปแบบเดียวกันหรือในลำดับที่คงที่ เช่น การเรียงของเล่นเป็นแถวตรง การทำสิ่งเดิมซ้ำ ๆ เด็กออทิสติกบางคนอาจชอบทำสิ่งเดิมซ้ำ ๆ เช่น การกดปุ่มเครื่องเล่นเพลงซ้ำ ๆ หรือการเปิดปิดไฟ และ พฤติกรรมทางจิตใจหรือความคิดที่ซ้ำซาก (repetitive mental behaviors) เป็นลักษณะหนึ่งที่พบในเด็กออทิสติก ซึ่งอาจรวมถึงการหมกมุ่นในสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือประเด็นที่เฉพาะเจาะจง เช่น การสนใจตัวเลข วันที่ หรือสิ่งที่มีลักษณะเด่นซ้ำ ๆ โดยไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ง่ายๆ พฤติกรรมเหล่านี้บางครั้งอาจแสดงออกผ่านการพูดซ้ำ ๆ (echolalia) ซึ่งเป็นการที่เด็กออทิสติกพูดซ้ำคำหรือประโยคที่ได้ยินจากคนอื่นโดยที่ไม่เข้าใจความหมายจริง ๆ ของคำเหล่านั้น อาจพูดคำพูดหรือวลีซ้ำ ๆ ที่ได้ยินจากคนอื่นหรือจากโทรทัศน์ โดยไม่เปลี่ยนแปลงเนื้อหาหรือความหมาย การยึดติดกับกิจวัตรเดิม ๆ การที่เด็กไม่ยอมเปลี่ยนแปลงกิจวัตรประจำวัน เช่น การยืนกรานให้กินอาหารชนิดเดิมทุกวันหรือเดินทางไปโรงเรียนด้วยเส้นทางเดียวกันทุกครั้ง การหมกมุ่นในสิ่งใดสิ่งหนึ่งในเด็กออทิสติกไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับความสนใจทั่วไป แต่จะมีลักษณะเฉพาะตัวที่อาจไม่สามารถเข้าใจได้ง่ายสำหรับคนที่ไม่คุ้นเคยกับพฤติกรรมเหล่านี้ ตัวอย่างเช่น เด็กบางคนอาจทบทวนตัวเลขหรือวันที่ซ้ำ ๆ โดยไม่มีเหตุผลที่ชัดเจน แต่สิ่งเหล่านี้มักทำให้เด็กรู้สึกปลอดภัยหรือสามารถควบคุมสภาพแวดล้อมรอบตัวได้ (Early, 2012)

ทฤษฎีทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมซ้ำ ๆ ของเด็กออทิสติก (repetitive behaviors) ได้รับการพัฒนาเพื่ออธิบายถึงสาเหตุและบทบาทของพฤติกรรมเหล่านี้ในบริบทของการพัฒนาทางสังคมและจิตใจ สามารถช่วยในการพัฒนาแนวทางการบำบัดและการสนับสนุนที่เหมาะสมเพื่อลดพฤติกรรมซ้ำ ๆ และช่วยให้เด็กออทิสติกสามารถพัฒนาและปรับตัวได้ดีขึ้นในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ โดยมีทฤษฎีที่สำคัญ ดังนี้

1. ทฤษฎีการขาดทักษะการควบคุมตนเอง (executive dysfunction theory)

ทฤษฎีนี้เสนอว่า เด็กออทิสติกมีปัญหาในการควบคุมตนเองและการวางแผน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานของสมองส่วนหน้า (prefrontal cortex) ที่เรียกว่า “Executive Function” สมองส่วนนี้ทำหน้าที่สำคัญในการบริหารจัดการกระบวนการต่าง ๆ ที่จำเป็นในการคิดและการตัดสินใจ ทำให้เด็กออทิสติกมีแนวโน้มที่จะทำพฤติกรรมซ้ำ ๆ เนื่องจากความยากลำบากในการจัดการกับข้อมูลใหม่ ๆ หรือสถานการณ์ที่ซับซ้อน เนื่องจากเด็กออทิสติกอาจมีความสามารถจำกัดในการปรับตัวกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เด็กออทิสติกจึงมีแนวโน้มที่จะทำกิจกรรมหรือพฤติกรรมที่คุ้นเคยซ้ำ ๆ เพื่อรักษาความรู้สึกปลอดภัยและมั่นคง เด็กออทิสติกอาจทำพฤติกรรมซ้ำ ๆ เช่น การจัดเรียงของเล่นในรูปแบบเดิมซ้ำ ๆ เพราะไม่สามารถปรับตัวหรือวางแผนเพื่อทำสิ่งใหม่ได้ ทฤษฎีการขาดทักษะในการควบคุมตนเอง (executive dysfunction theory) ในเด็กออทิสติกเกี่ยวข้องกับความสามารถในการจัดการและควบคุมกระบวนการคิดและพฤติกรรมที่มีการวางแผนและเป็นระเบียบ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานของสมองที่เรียกว่า “Executive Functions” (Saengsawang, Utairatanakit, Oggungwal, Locharoenrat & Tondeaw, 2021)

ลักษณะของการขาดทักษะในการควบคุมตนเองในเด็กออทิสติก ประกอบด้วย (1) การขาดความยืดหยุ่นทางความคิด เด็กออทิสติกมักมีปัญหาในการปรับตัวเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในกิจวัตรประจำวัน หรือเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคย เด็กออทิสติกอาจติดอยู่กับวิธีคิดหรือวิธีทำสิ่งต่าง ๆ แบบเดิมและมีความลำบากในการปรับเปลี่ยนหรือมองหาวิธีการใหม่ ๆ (2) การจัดการกับข้อมูลที่มีหลายแง่มุมไม่ดี เด็กออทิสติกอาจมีปัญหาในการจัดลำดับความสำคัญหรือการบริหารจัดการกับข้อมูลที่เข้ามาหลายด้านพร้อม ๆ กัน เช่น การจัดการกับงานหลายงานในเวลาเดียวกัน หรือการตัดสินใจเมื่อเผชิญกับข้อมูลที่ขัดแย้งกัน (3) การควบคุมพฤติกรรมและอารมณ์ เด็กออทิสติกอาจมีปัญหาในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองในสถานการณ์ที่เครียดหรือซับซ้อน เช่น การตอบสนองต่อความหงุดหงิดหรือความไม่พอใจในรูปแบบที่ไม่เหมาะสมหรือการทำพฤติกรรมซ้ำ ๆ เพื่อควบคุมความวิตกกังวล

หรือความเครียด (4) ความยากลำบากในการวางแผนและการทำงานตามขั้นตอน เด็กออทิสติกอาจมีปัญหาในการวางแผนล่วงหน้าและทำงานตามลำดับขั้นตอน พวกเขาอาจต้องการคำแนะนำหรือการสนับสนุนที่มากกว่าปกติในการจัดการงานที่ต้องใช้ความคิดที่เป็นระบบ เช่น การทำที่บ้านที่มีหลายขั้นตอนหรือการเตรียมตัวสำหรับกิจกรรมใหม่ ๆ (5) การยึดติดกับกิจวัตรหรือรูปแบบเดิม ๆ เด็กออทิสติกมักแสดงพฤติกรรมซ้ำ ๆ เช่น การเล่นหรือทำกิจกรรมเดิม ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยไม่ต้องการหรือไม่สามารถปรับตัวเพื่อรับมือกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ การขาดทักษะในการควบคุมตนเองส่งผลให้เด็กออทิสติกมีความท้าทายในการปรับตัวกับชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ที่ต้องการการยืดหยุ่นหรือการเปลี่ยนแปลง เช่น การเข้าสังคม การเรียนในโรงเรียน หรือการทำกิจกรรมที่ต้องการการวางแผนล่วงหน้า (Tatchanchai, 2023)

ทฤษฎีการขาดทักษะในการควบคุมตนเอง (executive dysfunction theory) ในเด็กออทิสติกมีรากฐานมาจากการศึกษาของนักวิทยาศาสตร์และนักวิจัยหลายคนในต่างประเทศที่มีความเชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์และนักจิตวิทยา แม้ว่าในประเทศไทยจะไม่มีการพัฒนาทฤษฎีนี้ในลักษณะเดียวกัน แต่มีนักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญที่นำทฤษฎีนี้มาใช้ในการวิจัยและพัฒนากการสนับสนุนเด็กออทิสติกในประเทศ

1. นักจิตวิทยาชาวอังกฤษที่มีชื่อเสียงในด้านการศึกษาคือ ความจำทำงาน (working memory) แอลแลน แบทเดลลีย์ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการทำงานบริหาร (executive functions) ความจำทำงานมีบทบาทสำคัญในการควบคุมและจัดการพฤติกรรม เช่น การวางแผน การตัดสินใจ และการปรับตัวต่อสถานการณ์ใหม่ ๆ (Baddeley, 2000; Praduchphongphet, 2022)

2. นักจิตวิทยาคลินิกชาวอเมริกันที่มีชื่อเสียงในด้านการศึกษาคือ ความบกพร่องในการทำงานบริหาร โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ป่วยที่มีภาวะสมาธิสั้น (ADHD) และเด็กออทิสติก งานวิจัยของ แอลแลน แบทเดลลีย์ ให้ความสนใจเกี่ยวกับควบคุมตนเองและความบกพร่องในการจัดการพฤติกรรม ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักของทฤษฎีการขาดทักษะในการควบคุมตนเอง (Baddeley, 2000; Hongkittayanon & Thumthong, 2021)

3. นักจิตวิทยาชาวเยอรมันที่ทำงานในสหราชอาณาจักร อูตา ฟรีธ (Uta Frith) มีบทบาทสำคัญในการศึกษาการทำงานของสมองในเด็กออทิสติก โดยเฉพาะการประมวลผลข้อมูลทางสังคมและทักษะในการควบคุมตนเอง งานวิจัยของเธอสนับสนุนแนวคิดที่ว่าเด็กออทิสติกมีปัญหาในการจัดการข้อมูลและควบคุมพฤติกรรมของตนเอง (Frith, 1989; Nitithamanusorn, 2019)

ในประเทศไทย ไม่มีนักวิจัยที่เป็นผู้พัฒนาทฤษฎีการขาดทักษะในการควบคุมตนเองโดยตรง แต่มีนักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ทฤษฎีนี้ในการศึกษาและพัฒนาการดูแลเด็กออทิสติกในบริบทของประเทศไทย เช่น (Suppasri, Nukaew & Suttharangsee, 2016)

ในประเทศไทย การศึกษาและพัฒนาวิธีการช่วยเหลือเด็กออทิสติกได้รับความสนใจอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการใช้ทฤษฎีการขาดทักษะในการควบคุมตนเองในการพัฒนาสื่อการสอนและแนวทางการดูแลที่เหมาะสมกับเด็กออทิสติก ตัวอย่างเช่น การพัฒนาแนวทางช่วยเหลือเด็กออทิสติกในบริบทของการศึกษา โดยการเสริมทักษะทางสังคมและอารมณ์ (Nitithammanusorn, Mitranun & Viboonpattanawong, 2021) ซึ่งช่วยให้เด็กสามารถเรียนรู้การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น

การพัฒนาทักษะสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น เด็กออทิสติก ได้มีการนำทฤษฎีการขาดทักษะในการควบคุมตนเอง (executive dysfunction theory) มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนเพื่อช่วยเสริมสร้างทักษะด้านการควบคุมตนเองและการปรับตัวทางสังคมของเด็กออทิสติก ตัวอย่างเช่น งานวิจัยที่นำเทคโนโลยีเกมหรือแอปพลิเคชันบนแท็บเล็ตมาใช้เพื่อช่วยพัฒนาทักษะส่วนบุคคลและสังคมของเด็กออทิสติก โดยพบว่าเด็กออทิสติกสามารถพัฒนาได้ดีขึ้นในด้านการควบคุมตนเองและการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (Paengkumhag et al., 2022) สามารถปรับตัวในสังคมและพัฒนาทักษะสำคัญในชีวิตประจำวันได้ดีขึ้น โดยเฉพาะในการเพิ่มทักษะในการจัดการอารมณ์และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง

ทฤษฎีการขาดทักษะการควบคุมตนเอง เป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงความยากลำบากในการทำงานที่ต้องใช้การควบคุมและการจัดระเบียบทางจิตใจ ซึ่งรวมถึงการตั้ง

เป้าหมาย การจัดการเวลา การตัดสินใจ และการแก้ปัญหา พฤติกรรมเหล่านี้มักพบในเด็กที่มีออทิสติก ADHD และภาวะทางจิตบางประเภท โดยบุคคลที่มีภาวะขาดทักษะในการควบคุมตนเอง มักพบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมความคิดและพฤติกรรมที่มุ่งสู่การบรรลุผลลัพธ์ระยะยาว การทำงานเหล่านี้ต้องการความสามารถในการจัดการความคิดที่เกิดขึ้นในขณะนั้นและเลือกวิธีที่เหมาะสมเพื่อไปสู่เป้าหมาย การทำความเข้าใจและใช้ประโยชน์จากทฤษฎีการขาดทักษะการควบคุมตนเอง สามารถช่วยให้เด็กและผู้ที่มีภาวะนี้สามารถพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน และช่วยให้พวกเขามีชีวิตที่ดีขึ้นได้.

2. ทฤษฎีการขาดความเข้าใจในบริบททางสังคม (theory of mind and central coherence theory)

ทฤษฎีนี้รวมสองแนวคิดเข้าด้วยกัน คือทฤษฎี “Theory of Mind” และ “Weak Central Coherence” ซึ่งเสนอว่าเด็กออทิสติกมีความยากลำบากในการเข้าใจความคิดและความรู้สึกของผู้อื่น (theory of mind) และมีแนวโน้มที่จะมุ่งเน้นที่รายละเอียดแทนที่จะมองภาพรวม (weak central coherence) เนื่องจากเด็กออทิสติกอาจไม่สามารถเข้าใจบริบททางสังคมหรือความหมายเชิงลึกของสถานการณ์ พวกเขาจึงมีแนวโน้มที่จะยึดติดกับพฤติกรรมหรือกิจกรรมที่คุ้นเคยและทำซ้ำ ๆ เพื่อรักษาความมั่นคงในโลกที่พวกเขาอาจมองว่าไม่แน่นอนหรือสับสน เด็กออทิสติกอาจหมกมุ่นกับการทำสิ่งเดิมซ้ำ ๆ เช่น การพูดประโยคเดิม ๆ หรือการเล่นของเล่นในลักษณะเดิม ๆ เพราะพวกเขาไม่สามารถมองเห็นความหมายหรือบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้ ทฤษฎีการขาดความเข้าใจในบริบททางสังคม (theory of mind deficit and central coherence theory) ของเด็กออทิสติกเป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงความยากลำบากของเด็กออทิสติกในการเข้าใจและรับรู้ถึงความคิด ความรู้สึก และเจตนาของผู้อื่น รวมถึงการมองเห็นภาพรวมและความหมายของเหตุการณ์ทางสังคม (Uballi, 2021)

Theory of Mind Deficit เน้นถึงปัญหาของเด็กออทิสติกในการทำความเข้าใจว่าแต่ละบุคคลมีความคิด ความรู้สึก ความเชื่อ และเจตนาที่แตกต่างกัน ซึ่งเรียกว่า “Theory of Mind” ความสามารถนี้เป็นพื้นฐานของ

การเข้าใจและมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ การขาด Theory of Mind ทำให้เด็กออทิสติกไม่สามารถ คาดการณ์หรือเข้าใจพฤติกรรมของผู้อื่นได้ ซึ่งส่งผลให้เกิด ปัญหาในการสื่อสารและการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

ทฤษฎีการรวมศูนย์ของข้อมูล (Central Coherence Theory) ทฤษฎีนี้เสนอว่าเด็กออทิสติกมักมีความสามารถ ที่จำกัดในการรวมข้อมูลเข้าด้วยกันเพื่อให้เห็นภาพรวม (global processing) พวกเขาจะมุ่งเน้นไปที่รายละเอียด หรือข้อมูลเฉพาะเจาะจง (local processing) แทนที่จะ เห็นภาพรวมของสถานการณ์หรือบริบททางสังคม การขาด ความสามารถในการมองเห็นภาพรวมทำให้เด็กออทิสติกมี ความยากลำบากในการตีความหมายของสถานการณ์ทาง สังคมที่ซับซ้อน และอาจพลาดการเข้าใจความหมายที่แฝง อยู่ในพฤติกรรมหรือคำพูดของผู้อื่น (Frith, 1989)

ลักษณะของการขาดความเข้าใจในบริบททางสังคม ในเด็กออทิสติก ประกอบด้วย (1) การไม่เข้าใจความคิดและ ความรู้สึกของผู้อื่น เด็กออทิสติกอาจมีปัญหาในการเข้าใจ ว่า ผู้อื่นมีความคิดและความรู้สึกที่แตกต่างจากตนเอง ซึ่ง อาจทำให้พวกเขาไม่สามารถคาดการณ์หรือเข้าใจพฤติกรรม ของผู้อื่นได้ เช่น การไม่เข้าใจว่าคนอื่นอาจจะโกรธ เสียใจ หรือสนุกสนาน เด็กออทิสติกอาจไม่เข้าใจว่า การกระทำ ของตนเองทำให้ผู้อื่นรู้สึกไม่พอใจ หรืออาจไม่เข้าใจว่า ทำไมคนอื่นถึงหัวเราะหรือร้องไห้ในสถานการณ์ต่าง ๆ (2) การมุ่งเน้นไปที่รายละเอียดมากเกินไป เด็กออทิสติกมักจะ มุ่งเน้นไปที่รายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ ของสถานการณ์ แทนที่จะมองเห็นภาพรวมของสิ่งที่เกิดขึ้น เช่น การจดจ่อ อยู่กับลักษณะทางกายภาพของวัตถุ แทนที่จะเข้าใจบริบท หรือความหมายที่ใหญ่กว่า เด็กออทิสติกอาจสนใจเพียงแค่ สีของเสื้อผ้าหรือการจัดเรียงของวัตถุบนโต๊ะ แต่ไม่เข้าใจว่า คนในห้องกำลังมีการสนทนาเกี่ยวกับเรื่องสำคัญ (3) การ ตีความผิดพลาดในสถานการณ์ทางสังคม เนื่องจากการขาด ความเข้าใจในบริบททางสังคม เด็กออทิสติกอาจตีความผิด พลาดในเหตุการณ์หรือการสนทนาที่มีความหมายซับซ้อน พวกเขาอาจไม่เข้าใจมุกตลก การเสียดสี หรือการพูดเชิง สัญลักษณ์ เด็กออทิสติกอาจไม่เข้าใจว่าคำพูดบางอย่าง เป็นการเล่นคำหรือตลก และอาจตอบกลับอย่างจริงจัง หรือสับสน (4) การมีปัญหาในการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การขาดความเข้าใจในบริบททางสังคมส่งผลให้เด็กออทิสติก

มีความยากลำบากในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น พวกเขาอาจไม่รู้ วิธีเริ่มต้นหรือรักษาการสนทนา และอาจไม่รู้จักรกฎเกณฑ์ ทางสังคม เช่น การรอให้ผู้อื่นพูดจบก่อน หรือการใช้ภาษา กายที่เหมาะสม เด็กออทิสติกอาจเข้ามาพูดกับคนอื่นใน เวลาที่ไม่เหมาะสม หรืออาจพูดคุยเกี่ยวกับหัวข้อที่ตนเอง สนใจมากเกินไปโดยไม่สนใจว่าอีกฝ่ายสนใจหรือไม่ การ ขาดความเข้าใจในบริบททางสังคมส่งผลให้เด็กออทิสติก มีความยากลำบากในการสร้างและรักษาความสัมพันธ์กับผู้อื่น พวกเขาอาจถูกมองว่าไม่สนใจผู้อื่นหรือไม่เข้าใจความรู้สึก ของผู้อื่น ซึ่งอาจนำไปสู่การแยกตัวจากสังคม หรือถูกกลั่น แกล้งจากเพื่อนร่วมชั้น

นักวิทยาศาสตร์และนักจิตวิทยาที่ศึกษาทฤษฎี การขาดความเข้าใจในบริบททางสังคมของเด็กออทิสติก ในต่างประเทศ

1. นักจิตวิทยาชาวอังกฤษที่มีชื่อเสียงในด้าน การศึกษาเกี่ยวกับ ความเข้าใจความคิดของผู้อื่น (theory of mind) และออทิสติก ไชมอน แบริน-โคเฮน (Simon Baron-Cohen) เป็นนักวิชาการที่โดดเด่นในด้านจิตวิทยา โดยเฉพาะการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับออทิสติกและความเข้าใจ ความคิดของผู้อื่น (theory of mind) เสนอแนวคิดว่าการ ขาดความเข้าใจความคิดของผู้อื่น (theory of mind) หรือ ความสามารถในการเข้าใจและคาดการณ์ความคิดและความรู้สึก ของผู้อื่น เป็นหนึ่งในลักษณะสำคัญของออทิสติก ไชมอน แบริน-โคเฮน (Simon Baron-Cohen) เขียนหนังสือที่มีชื่อเสียง “Mindblindness: An Essay on Autism and Theory of Mind” (1995) ซึ่งสำรวจแนวคิดเกี่ยวกับการที่ บุคคลออทิสติกอาจมีความยากลำบากในการเข้าใจความคิด และความตั้งใจของผู้อื่น False Belief Task เป็นการทดสอบ ที่เขาและทีมวิจัยใช้ในการศึกษาความสามารถของเด็กและ ผู้ใหญ่ในด้าน Theory of Mind ตัวอย่างเช่น การทดลองที่ เกี่ยวข้องกับการคาดเดาว่าตัวละครจะทำอะไรเมื่อตัวละคร นั้นมีความเชื่อที่ผิดเกี่ยวกับสถานการณ์ (false belief) ที่ ใช้ในการประเมินความสามารถในการเข้าใจความคิดและ เจตนาของผู้อื่น (Baron-Cohen, 1995; Baron-Cohen, Leslie & Frith, 1985; Baron-Cohen & Belmonte, 2005; Siriratrekha, 2020)

2. นักจิตวิทยาชาวเยอรมันที่ทำงานในสหราชอาณาจักร อูตา ฟรีธ (Uta Frith) เป็นนักจิตวิทยาที่มีชื่อ

เสียงในการศึกษาความผิดปกติมีบทบาทสำคัญในการศึกษาความผิดปกติของ ความเข้าใจความคิดของผู้อื่น (theory of mind) ในเด็กออทิสติก รวมถึงการทำความเข้าใจการขาดทักษะในการประมวลผลข้อมูลทางสังคม วิจัยเกี่ยวกับการทดสอบความเข้าใจความคิดของผู้อื่น (theory of mind) และงานศึกษาเกี่ยวกับ “Central Coherence Theory” และการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการขาดทักษะในการประมวลผลข้อมูลทางสังคมในเด็กออทิสติก โดยเฉพาะในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ Central Coherence Theory ซึ่งอธิบายถึงความยากลำบากในการประมวลผลข้อมูลทางสังคมในเด็กออทิสติกที่มักจะมีการให้ความสำคัญกับรายละเอียด มากกว่าการมองภาพรวมของสถานการณ์ ซึ่งอธิบายถึงความยากลำบากในการรวมข้อมูลให้เห็นภาพรวมในเด็กออทิสติก (Frith & Happé, 1994; Frith, 1998; Hirantheep, 2018)

3. นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน คาโร เกรย์ (Carol Gray) ที่พัฒนาทฤษฎี Social Stories ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยเด็กออทิสติกในกระบวนการเรียนรู้พฤติกรรมที่เหมาะสมในสถานการณ์ทางสังคม เป็นผู้ที่พัฒนาและนำเสนอแนวคิด Social Stories ในปี 1991 โดยการใช้เรื่องราวที่เขียนขึ้นในลักษณะเฉพาะเพื่ออธิบายการกระทำหรือการตอบสนองที่คาดหวังในบริบทต่าง ๆ เช่น การเข้าคิว การทักทาย หรือการแสดงความรู้สึกในสถานการณ์ต่าง ๆ เทคนิคนี้ได้รับการนำมาใช้ในสภาพแวดล้อมการศึกษาหลายแห่งเพื่อช่วยเด็กที่มีความผิดปกติทางพัฒนาการให้เข้าใจและปรับตัวในสังคมได้ดีขึ้น (Gray & Garand, 1991)

ทั้งสองทฤษฎีอธิบายถึงความท้าทายที่เด็กออทิสติกประสบในด้านการประมวลผลข้อมูลทางสังคม โดยความเข้าใจความคิดของผู้อื่น (theory of mind) ช่วยอธิบายการขาดความสามารถในการเข้าใจความคิดของผู้อื่น และทฤษฎีการรวมศูนย์ของข้อมูล (central coherence theory) อธิบายถึงการขาดความสามารถในการรวมรวมข้อมูลเพื่อเห็นภาพรวมของสถานการณ์ ซึ่งทั้งสองทฤษฎีช่วยให้เราเข้าใจถึงการขาดทักษะทางสังคมในเด็กออทิสติกและการเข้าใจโลกที่แตกต่างจากคนทั่วไป

3. ทฤษฎีการขาดทักษะในการปรับตัวทางประสาทสัมผัส (sensory processing theory)

ทฤษฎีนี้เสนอว่าเด็กออทิสติกมักมีความไวหรือความรู้สึกที่แตกต่างในการรับรู้สิ่งกระตุ้นทางประสาทสัมผัส ซึ่งอาจทำให้พวกเขาทำพฤติกรรมซ้ำ ๆ เพื่อควบคุมหรือตอบสนองต่อความรู้สึกทางประสาทสัมผัสที่พวกเขารับรู้ การทำพฤติกรรมซ้ำ ๆ เช่น การส่ายตัว การกระโดด หรือการหมุนสิ่งของ อาจเป็นวิธีที่เด็กออทิสติกใช้ในการปรับตัวหรือลดความรู้สึกไม่สบายใจที่เกิดจากการกระตุ้นทางประสาทสัมผัสที่มากเกินไปหรือน้อยเกินไป เด็กออทิสติกอาจส่ายมือหรือกระโดดซ้ำ ๆ เมื่อรู้สึกตื่นเต้นหรือต้องการควบคุมความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการรับรู้สิ่งรอบตัว ทฤษฎีการขาดทักษะในการปรับตัวทางประสาทสัมผัส (sensory processing theory) ของเด็กออทิสติก เป็นทฤษฎีที่อธิบายว่า เด็กที่มีภาวะออทิสติกมักมีความยากลำบากในการจัดการกับข้อมูลทางประสาทสัมผัสที่ได้รับจากสภาพแวดล้อมรอบตัว ซึ่งอาจแสดงออกมาเป็นการตอบสนองที่ผิดปกติ เช่น การรับรู้ที่มากเกินไป (hypersensitivity) หรือการรับรู้ที่น้อยเกินไป (hyposensitivity) ต่อการกระตุ้นต่าง ๆ (Jean, 1972)

นักวิทยาศาสตร์และนักจิตวิทยาที่ศึกษาทฤษฎีการขาดทักษะในการปรับตัวทางประสาทสัมผัส (sensory processing theory) ของเด็กออทิสติกในต่างประเทศ

1. นักกิจกรรมบำบัดจากสหรัฐอเมริกา บุณฉัตร จันทรแดง (Jandaeng, Kosolkittiamporn & Kenaphoom, 2019) เป็นผู้บุกเบิกด้านการบำบัดการจัดการกับการประมวลผลทางประสาทสัมผัส (sensory integration therapy) กล่าวว่า Sensory Processing คือ กระบวนการที่สมองนำข้อมูลจากประสาทสัมผัสทั้งห้าสัมผัส ได้แก่ การมองเห็น การได้ยิน การรับกลิ่น การลิ้มรส และการสัมผัส รวมทั้งข้อมูลจากการเคลื่อนไหวของร่างกาย (proprioception) มาประมวลผลและใช้ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน”

2. นักวิจัยและนักกิจกรรมบำบัดชื่อดังจากสหรัฐอเมริกา เจคอบ อัฟราม โคโจการู และโพตินา ที่ได้ต่อยอดงานของแอร์ส (Ayres) โดยสรุปได้ว่าเด็กออทิสติกมักประสบปัญหา

ในการรับรู้และตอบสนองต่อข้อมูลทางประสาทสัมผัส ซึ่งส่งผลให้มีพฤติกรรมที่ดูเหมือนไม่เหมาะสมในบริบทหรือสถานการณ์ต่าง ๆ (Jacob, Avram, Cojocaru & Podina, 2020; Ayres, 1972)

3. นักวิชาการและนักกิจกรรมบำบัดที่มีชื่อเสียง เทมเพิล แกรนดิน (Temple Grandin) มีภาวะออทิสติกเองและเป็นผู้สนับสนุนที่สำคัญในเรื่องการสร้างทำความเข้าใจเกี่ยวกับออทิสติก ได้กล่าวถึงทฤษฎีนี้ว่า การรับรู้ทางประสาทสัมผัสของเด็กออทิสติกสามารถเป็นปัจจัยที่ทำให้เด็กออทิสติกมีความรู้สึกตึงเครียดและแสดงพฤติกรรมที่ไม่คาดคิดได้ง่ายกว่าคนทั่วไป (Grandin, 2006) ลักษณะของการขาดทักษะในการปรับตัวทางประสาทสัมผัส มีความหลากหลายและส่งผลต่อการตอบสนองของเด็กต่อสิ่งเร้าจากสิ่งแวดล้อม โดยสามารถจำแนกเป็นลักษณะสำคัญได้แก่ Hypersensitivity (การรับรู้ที่มากเกินไป) เด็กอาจมีความรู้สึกไวต่อเสียง แสง กลิ่น หรือสัมผัสมากเกินไป เช่น รู้สึกเจ็บปวดเมื่อต้องใส่เสื้อผ้าที่มีป้าย หรือรู้สึกไม่สบายใจเมื่อได้ยินเสียงที่เบามาก ๆ Hyposensitivity (การรับรู้ที่น้อยเกินไป) เด็กอาจต้องการกระตุ้นที่มากกว่าเพื่อที่จะรับรู้ถึงสิ่งต่าง ๆ เช่น อาจจะไม่รู้สึกเจ็บเมื่อถูกชน หรืออาจจะไม่สนใจเสียงรอบข้างเลย หรือการตอบสนองที่ไม่เหมาะสม การตอบสนองต่อการกระตุ้นที่ไม่เหมาะสม เช่น การปิดหูหรือปิดตาเมื่อต้องเจอกับเสียงหรือแสงที่ไม่คุ้นเคย หรือการมีพฤติกรรมซ้ำ ๆ เพื่อจัดการกับความความรู้สึกที่เกินควบคุม

กรณีตัวอย่าง เช่น (1) เด็กชายอายุ 7 ปี ที่มีภาวะออทิสติกมักจะปิดหูทุกครั้งที่ได้ยินเสียงที่มีความถี่สูง เช่น เสียงบีบแตรรถยนต์ และมักจะซ่อนตัวเมื่อเห็นแสงไฟสว่างเกินไป ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนได้ตามปกติ เนื่องจากมีความรู้สึกไวต่อการกระตุ้นเหล่านี้มากเกินไป (hypersensitivity) (1) เด็กหญิงอายุ 5 ปี ที่มักจะเล่นกับของเล่นที่มีพื้นผิวแข็งและหยาบเพราะไม่รู้สึกถึงความไม่สบายจากการสัมผัสเหล่านี้ และมักจะชอบกระแทกตัวเองกับผนังหรือพื้นเพื่อที่จะรู้สึกถึงการสัมผัส (hyposensitivity)

ทฤษฎีการขาดทักษะในการปรับตัวทางประสาทสัมผัสช่วยอธิบายว่าปัญหาด้านประสาทสัมผัสสามารถส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมและการพัฒนาของเด็กอย่างไร การประเมินและการบำบัดที่เหมาะสมจึงเป็นสิ่งสำคัญใน

การช่วยให้เด็กพัฒนาทักษะที่จำเป็นและปรับตัวได้ดีขึ้นในสังคม

4. ทฤษฎีการขาดทักษะการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง (insistence on sameness theory)

ทฤษฎีนี้เสนอว่า เด็กออทิสติกมีแนวโน้มที่จะยึดติดกับกิจวัตรหรือรูปแบบเดิม ๆ และมักมีความยากลำบากในการปรับตัวเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในสิ่งแวดล้อมหรือกิจกรรมประจำวัน พฤติกรรมซ้ำ ๆ เช่น การทำกิจกรรมหรือเส้นทางเดิม ๆ อาจเป็นวิธีที่เด็กใช้เพื่อรักษาความรู้สึกมั่นคงและลดความกังวลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงที่พวกเขาไม่สามารถควบคุมได้ เด็กออทิสติกอาจยืนกรานที่จะนั่งในที่เดิมบนโต๊ะอาหารทุกวัน หรือเดินเส้นทางเดิมไปโรงเรียนทุกวัน โดยไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงใด ๆ

ทฤษฎีการขาดทักษะการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง (insistence on sameness theory) เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของเด็กออทิสติกที่มีความต้องการที่จะรักษาความสม่ำเสมอหรือความเป็นระเบียบในชีวิตประจำวัน การเปลี่ยนแปลงใด ๆ ในสภาพแวดล้อมหรือตารางกิจวัตรอาจทำให้เด็กเหล่านี้รู้สึกไม่สบายใจและเกิดความวิตกกังวลอย่างมาก (Wing & Gould, 1979)

นักวิทยาศาสตร์และนักจิตวิทยาที่ศึกษาทฤษฎีการขาดทักษะการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง (insistence on sameness theory) ของเด็กออทิสติกในต่างประเทศ

1. นักจิตวิทยาชาวอเมริกันที่ถือเป็นผู้บุกเบิกการศึกษาเกี่ยวกับออทิสติก คานเนอร์ (Kanner) ในปี 1943 ได้กล่าวถึง Insistence on Sameness ว่าเป็นลักษณะเฉพาะของเด็กออทิสติกที่มีความต้องการให้สภาพแวดล้อมและกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปตามที่คุ้นเคย การเปลี่ยนแปลงใด ๆ อาจนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมที่ผิดปกติ เช่น การตื่นเต้นหรือแสดงอารมณ์รุนแรง การ Insistence on Sameness หรือการยึดติดกับความเหมือนเดิม เป็นลักษณะพฤติกรรมที่สำคัญของเด็กออทิสติก ซึ่งมักส่งผลกระทบต่อปรับตัวในสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคย การจัดการกับลักษณะนี้สามารถทำได้ผ่านหลายวิธีได้แก่ (1) การบำบัดด้วยการบูรณาการประสาทสัมผัส (Sensory Integration Therapy) การบำบัดในลักษณะนี้มุ่งเน้นที่การช่วยให้เด็กปรับตัวกับสิ่งกระตุ้นทาง

ประสาทสัมผัสที่ต่างจากที่คุ้นเคย เช่น การสร้างกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสัมผัส, การเคลื่อนไหว หรือการฟังเสียง ในลักษณะค่อย ๆ เพิ่มความหลากหลายขึ้น เพื่อให้เด็กสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้ดีขึ้น

2. การฝึกทักษะการเปลี่ยนแปลง (transition skills training) การฝึกทักษะการเปลี่ยนแปลงหรือการปรับตัวในสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลง โดยเริ่มจากการทำให้เด็กคุ้นเคยกับการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยก่อน เช่น การเปลี่ยนกิจวัตรประจำวันในระดับที่ค่อยเป็นค่อยไป การใช้สัญญาณเตือนล่วงหน้า หรือการใช้ภาพแสดงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

3. การใช้แผนผังภาพ (visual schedules) การใช้แผนผังหรือภาพแสดงกิจกรรมที่จะแตกต่างจากกิจกรรมประจำวัน เช่น ใช้ภาพบอกล่วงหน้าว่ากิจกรรมอะไรจะเกิดขึ้นถัดไป เพื่อให้เด็กรู้สึกปลอดภัยและคุ้นเคยกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

4. การบำบัดด้วยการเล่น (play therapy) การใช้การเล่นเพื่อให้เด็กสามารถเรียนรู้วิธีการปรับตัวกับสิ่งที่ไม่คุ้นเคย โดยการเล่นที่มีโครงสร้าง เช่น การเล่นเกมบทบาทสมมติ หรือการเล่นที่ต้องมีการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงในระหว่างการเล่น เพื่อให้เด็กได้ฝึกการยืดหยุ่นและปรับตัว (Kanner, 1943)

5. นักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญในด้านออทิสติกจากสหรัฐอเมริกา เทมเพิล แกรนดิน (Temple Grandin) อธิบายว่า เด็กที่มีภาวะออทิสติกการที่เด็กออทิสติกมักต้องการสภาพแวดล้อมที่คงที่และเป็นระเบียบ เพื่อช่วยให้พวกเขา รู้สึกปลอดภัยและสามารถจัดการกับความเครียดจากการเปลี่ยนแปลงได้ดีขึ้น (Grandin, 2020)

6. นักจิตวิทยาชาวอังกฤษและผู้เชี่ยวชาญด้านออทิสติก เดวิด ฮาวเวลล์ (David Howell) กล่าวถึงพฤติกรรมที่เกิดจากความต้องการรักษาความสม่ำเสมอ อธิบายถึงลักษณะเฉพาะของออทิสติกที่ส่งผลต่อการใช้ชีวิตประจำวัน ซึ่งเด็กที่มีอาการออทิสติกมักมีความยากลำบากในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง สิ่งนี้สามารถนำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น การต่อต้านหรือการแสดงออกทางอารมณ์ที่รุนแรงเมื่อเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในกิจวัตรประจำวันหรือสภาพแวดล้อมที่คุ้นเคย การรักษา

ความสม่ำเสมอและการคาดเดาได้ในชีวิตประจำวันจึงเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยลดความวิตกกังวลและพฤติกรรมที่ไม่ต้องการจากเด็กที่มีออทิสติก (Rehab, 2024)

ลักษณะของการขาดทักษะการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ ต้องการกิจวัตรที่ตายตัว เด็กออทิสติกมักต้องการทำสิ่งต่าง ๆ ตามลำดับที่คุ้นเคย เช่น การไปโรงเรียนด้วยเส้นทางเดียวกันทุกวัน หรือการต้องใส่เสื้อผ้าชุดเดิม มีความวิตกกังวลเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงแม้เพียงเล็กน้อย เช่น การเปลี่ยนเวลารับประทานอาหารหรือการย้ายโต๊ะในห้องเรียน อาจทำให้เด็กเกิดความวิตกกังวลอย่างรุนแรง เด็กอาจมีพฤติกรรมซ้ำ ๆ เช่น การกวาดมือไปมา การทำท่าทางซ้ำ ๆ หรือการพูดคำเดิมซ้ำ ๆ เพื่อสร้างความมั่นใจในสภาพแวดล้อมที่รู้สึกปลอดภัย

กรณีตัวอย่างได้แก่ (1) เด็กชายอายุ 6 ปี ที่มักจะร้องไห้และแสดงความรุนแรงเมื่อคุณครูในโรงเรียนเปลี่ยนตำแหน่งของโต๊ะที่เขานั่ง เนื่องจากรู้สึกไม่สบายใจกับการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมที่เขาคุ้นเคย (2) เด็กหญิงอายุ 8 ปี ที่จะไม่ยอมไปโรงเรียนถ้าคุณแม่เปลี่ยนเส้นทางการเดินทางที่เคยใช้ประจำ การเปลี่ยนแปลงนี้ทำให้เธอรู้สึกวิตกกังวลและไม่สามารถปรับตัวได้

ทฤษฎีนี้มีความสำคัญในการช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมของเด็กออทิสติก และช่วยในการพัฒนาวิธีการดูแลหรือการบำบัดที่สามารถช่วยให้เด็กออทิสติก ปรับตัวได้ดีขึ้นในสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง โดยการใช้เทคนิคการฝึกฝนเพื่อช่วยเพิ่มทักษะในการปรับตัว และลดความวิตกกังวลจากการเปลี่ยนแปลง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมซ้ำ ๆ ของเด็กออทิสติก

พฤติกรรมซ้ำ ๆ ของเด็กออทิสติก หรือที่เรียกว่า “Repetitive Behaviors” เป็นหนึ่งในลักษณะสำคัญของออทิสติก ซึ่งมีหลายปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเหล่านี้ ได้แก่ (American Psychiatric Association, 2013)

1. ความไม่มั่นคงทางอารมณ์และจิตใจ: เด็กออทิสติกมักมีความไวต่อการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อม ซึ่งอาจทำให้เกิดความไม่มั่นคงและความวิตกกังวล การทำซ้ำ ๆ เป็นวิธีที่เด็กใช้ในการทำให้ตัวเองรู้สึกปลอดภัย

เด็กออทิสติกอาจแสดงพฤติกรรมซ้ำ ๆ เพื่อจัดการกับความวิตกกังวลหรือความเครียด เนื่องจากพฤติกรรมดังกล่าวทำให้พวกเขารู้สึกปลอดภัยและควบคุมสถานการณ์ได้ เช่น เด็กชายอายุ 9 ปี ที่มักจะกวาดมือไปมาอย่างรวดเร็วและพูดคำเดิมซ้ำ ๆ ทุกครั้งที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ๆ เช่น การพบปะคนแปลกหน้า หรือการไปสถานที่ที่ไม่คุ้นเคย

2. การรับรู้ทางประสาทสัมผัสที่ผิดปกติ เด็กออทิสติกบางคนอาจมีความผิดปกติในการรับรู้ทางประสาทสัมผัส (sensory processing disorder) ซึ่งทำให้พวกเขาต้องการการกระตุ้นทางประสาทสัมผัสอย่างต่อเนื่อง พฤติกรรมซ้ำ ๆ จึงเป็นการตอบสนองต่อความต้องการนี้ เช่น เด็กหญิงอายุ 7 ปี ที่มักจะหมุนตัวเองรอบ ๆ ห้องเพื่อสร้างความรู้สึกทางการเคลื่อนไหว (vestibular stimulation) ที่ต้องการเมื่อเธอรู้สึกว่าการกระตุ้นทางประสาทสัมผัส

3. การแสดงออกถึงความไม่สบายใจหรือการสื่อสาร เด็กออทิสติกบางคนใช้พฤติกรรมซ้ำ ๆ เพื่อแสดงออกถึงความไม่สบายใจหรือความต้องการที่ไม่สามารถสื่อสารด้วยคำพูดได้ พฤติกรรมดังกล่าวอาจเป็นการบอกให้ผู้ใหญ่ทราบว่าเด็กออทิสติกกำลังรู้สึกไม่สบายใจ เช่น เด็กชายอายุ 6 ปี ที่มักจะกระแทกหัวตัวเองกับผนังเมื่อรู้สึกหิวหรือเหนื่อย แต่ไม่สามารถสื่อสารด้วยคำพูดเพื่อบอกความต้องการของเด็กออทิสติกได้

4. การยึดติดกับกิจวัตรและการเปลี่ยนแปลง เด็กออทิสติกมักยึดติดกับกิจวัตรที่คุ้นเคย และพฤติกรรมซ้ำ ๆ จะเพิ่มขึ้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงที่ไม่คาดคิดในชีวิตประจำวัน ซึ่งเด็กออทิสติกไม่สามารถปรับตัวได้ทัน เช่น เด็กหญิงอายุ 8 ปี ที่มักจะเรียงของเล่นเป็นแถวตรงและจะไม่ยอมให้ใครเปลี่ยนแปลงการจัดวาง ถ้ามีใครมาเปลี่ยนของเล่นที่จัดไว้เด็กออทิสติกจะเริ่มร้องไห้และแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว

5. ปัญหาทางระบบประสาทและสมอง มีการศึกษาที่พบว่า พฤติกรรมซ้ำ ๆ อาจเกี่ยวข้องกับความผิดปกติของการทำงานของระบบประสาทและสมอง เช่น การทำงานที่ผิดปกติของเบซัล แกงเกลีย ซึ่งเป็นส่วนของสมองที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการเคลื่อนไหว เช่น เด็กชายอายุ 10 ปี ที่มักจะโยกตัวไปมาเป็นเวลานาน ๆ โดยไม่สามารถหยุดได้เอง พฤติกรรมนี้เกิดขึ้นแม้ในสถานการณ์ที่ไม่เครียดหรือเป็นปกติ เนื่องจากความผิดปกติทางระบบประสาท

6. การแสวงหาความรู้สึกพึงพอใจ พฤติกรรมซ้ำ ๆ อาจเป็นวิธีที่เด็กออทิสติกใช้เพื่อสร้างความรู้สึกพึงพอใจหรือสนุกสนาน ในกรณีนี้ พฤติกรรมจะเกิดขึ้นเพราะเด็กชอบทำสิ่งนั้นโดยไม่มี ความเครียดหรือความวิตกกังวลเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น เด็กหญิงอายุ 5 ปี ที่ชอบหมุนปากกาหรือหมุนล้อรถของเล่นอย่างต่อเนื่อง เพราะรู้สึกสนุกกับการมองเห็นสิ่งที่เคลื่อนไหวซ้ำ ๆ

การเข้าใจปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมซ้ำ ๆ ของเด็กออทิสติกมีความสำคัญในการออกแบบการบำบัดและการสนับสนุนที่เหมาะสมเพื่อช่วยลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กออทิสติกให้ดีขึ้น

ผลกระทบของพฤติกรรมซ้ำ ๆ

การศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของพฤติกรรมซ้ำ ๆ (repetitive behaviors) ของเด็กออทิสติก มีการวิจัยที่สำรวจทั้งผลกระทบทางด้านการพัฒนาและการดำเนินชีวิตประจำวันของเด็กออทิสติก รวมถึงการเชื่อมโยงกับปัจจัยทางชีววิทยาและการรักษา จากงานวิจัยที่สนับสนุนผลกระทบของพฤติกรรมซ้ำ ๆ

1. Langen et al. (2011) ได้อธิบายถึงผลกระทบของพฤติกรรมซ้ำ ๆ ในออทิสติกที่เชื่อมโยงกับการทำงานของระบบประสาท โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำงานของ เบซัล แกงเกลีย ซึ่งมีบทบาทในการควบคุมการเคลื่อนไหวและการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง

2. Harrop et al. (2014) ศึกษาการวิเคราะห์เชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมซ้ำ ๆ ในเด็กออทิสติก รวมถึงการที่พฤติกรรมเหล่านี้สามารถมีผลกระทบต่อการพัฒนาทางสังคมและการเรียนรู้ของเด็ก

3. Cohen and Belmonte (2005) งานวิจัยนี้อธิบายถึงการพัฒนาทางสมองในเด็กออทิสติก โดยมุ่งเน้นการศึกษาพฤติกรรมซ้ำ ๆ และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อพัฒนาการทางสังคมและการสื่อสาร

4. Klin and Volkmar (2003) ได้อธิบายถึงพฤติกรรมซ้ำ ๆ ในเด็กที่มีอาการ Asperger's syndrome (ซึ่งอยู่ในกลุ่มออทิสติก) และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการเข้าสังคมและการพัฒนาความสามารถในการปรับตัว

การศึกษาดังกล่าวช่วยให้เข้าใจถึงผลกระทบของพฤติกรรมซ้ำ ๆ ในเด็กออทิสติกทั้งในด้านสมอง พัฒนาการ และการใช้ชีวิตในสังคม และมีการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการบำบัดและการจัดการกับพฤติกรรมเหล่านี้เพื่อให้เด็กสามารถปรับตัวได้ดีขึ้น

จากพฤติกรรมซ้ำ ๆ ของเด็กออทิสติกสามารถมีผลกระทบทั้งในด้านพัฒนาการของเด็กออทิสติก ความเป็นอยู่ของครอบครัว และสังคมที่เด็กเข้าไปมีส่วนร่วม เช่น โรงเรียน หรือสถานที่สาธารณะ ดังนี้

ผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็ก ได้แก่ การพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของเด็กออทิสติกอาจได้รับผลกระทบจากพฤติกรรมซ้ำ ๆ (repetitive behaviors) ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคในการพัฒนาทักษะที่สำคัญต่าง ๆ เช่น (1) การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ พฤติกรรมซ้ำ ๆ อาจทำให้เด็กออทิสติกสูญเสียเวลาในการทำกิจกรรมอื่น ๆ หรือไม่สามารถให้ความสนใจในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้ ตัวอย่างเช่น เด็กออทิสติกที่มุ่งมั่นกับกิจกรรมเดียว เช่น การหมุนวัตถุ หรือทำท่าทางซ้ำ ๆ อาจไม่สนใจสิ่งแวดล้อมหรือกิจกรรมอื่นที่สามารถช่วยในการเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ ทำให้พัฒนาการในด้านต่าง ๆ ช้าลงหรือไม่เต็มที่ (2) การพัฒนาทักษะการสื่อสาร พฤติกรรมซ้ำ ๆ บางครั้งอาจเป็นวิธีที่เด็กใช้ในการแสดงออกความรู้สึกหรือความต้องการเนื่องจากความยากลำบากในการสื่อสาร พฤติกรรมเหล่านี้อาจขัดขวางไม่ให้เด็กออทิสติกได้ฝึกฝนทักษะการสื่อสารปกติ เช่น การพูดหรือการใช้ภาษาท่าทาง เมื่อเด็กออทิสติกไม่สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็อาจทำให้พัฒนาการด้านการสื่อสารล่าช้า (3) การพัฒนาทางสังคม พฤติกรรมซ้ำ ๆ อาจขัดขวางการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อนหรือผู้ใหญ่ เด็กออทิสติกที่มักจะทำพฤติกรรมซ้ำ ๆ อาจถูกมองว่า “แปลก” หรือ “แตกต่าง” จากเพื่อน ๆ ซึ่งอาจทำให้เด็กออทิสติกรู้สึกแยกตัวออกจากกลุ่ม หรือไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมที่ดีได้ การขาดการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมอาจทำให้การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลล่าช้า (Minshew & Goldstein, 2001; Reaven & Hepburn, 2003; Cohen & Belmonte, 2005; Langen, Durston, Kas, van Engeland & Staal, 2011)

การเข้าใจผลกระทบเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญในการช่วยให้การสนับสนุนและการบำบัดสำหรับเด็กออทิสติกมี

ประสิทธิภาพ โดยการใช้กลยุทธ์ในการฝึกทักษะทางสังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตประจำวันได้

ผลกระทบที่เกิดจากพฤติกรรมซ้ำ ๆ ของเด็กออทิสติกต่อครอบครัวและผู้ปกครองมีหลายด้าน ได้แก่ (1) ความเครียดและความเหนื่อยล้า พฤติกรรมซ้ำ ๆ ของเด็กออทิสติกอาจทำให้ผู้ปกครองรู้สึกเครียดและเหนื่อยล้า เนื่องจากต้องคอยดูแลและจัดการกับพฤติกรรมเหล่านี้อย่างต่อเนื่อง ความเครียดที่สะสมอาจทำให้ผู้ปกครองรู้สึกท้อแท้หรือสิ้นหวัง เนื่องจากการจัดการพฤติกรรมเหล่านี้ต้องใช้ความพยายามอย่างมากและมีความท้าทายสูง (2) ข้อจำกัดในการใช้ชีวิตประจำวัน พฤติกรรมซ้ำ ๆ ของเด็กออทิสติกสามารถทำให้ครอบครัวต้องปรับตัวและจำกัดการทำกิจกรรมบางอย่าง ตัวอย่างเช่น หากเด็กไม่ยอมเปลี่ยนเส้นทางหรือกิจวัตรประจำวัน ครอบครัวอาจไม่สามารถเดินทางไปเที่ยวใหม่ ๆ หรือทำกิจกรรมที่ต้องการได้ สิ่งเหล่านี้อาจเป็นอุปสรรคในการใช้ชีวิตประจำวันและทำให้ครอบครัวรู้สึกถูกจำกัดในสิ่งที่สามารถทำได้ (3) ผลกระทบทางการเงิน การดูแลเด็กออทิสติกที่มีพฤติกรรมซ้ำ ๆ อาจต้องใช้ทรัพยากรทางการเงินเพิ่มเติมสำหรับการบำบัดพิเศษ การปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ และการให้การดูแลเฉพาะทาง ค่าใช้จ่ายเหล่านี้อาจเป็นภาระทางการเงินที่หนักสำหรับครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบ การดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (Sikora, Vora, Coury & Rosenberg, 2013)

ผลกระทบต่อสังคมและโรงเรียนของเด็กออทิสติกที่แสดงพฤติกรรมซ้ำ ๆ สามารถเห็นได้ในหลายมิติ โดยเฉพาะในด้านการเข้าร่วมกิจกรรมและการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้นเรียน ได้แก่ (1) การเข้าร่วมกิจกรรมในโรงเรียน เด็กออทิสติกที่มีพฤติกรรมซ้ำ ๆ อาจพบความยากลำบากในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การทำงานกลุ่ม หรือการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ต้องใช้ความยืดหยุ่นและการปรับตัว เช่น การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามสถานการณ์ ซึ่งสามารถส่งต่อการเรียนรู้และการพัฒนาในสภาพแวดล้อมโรงเรียน (Traipsitthikun, 2017) (2) ความเข้าใจและการยอมรับจากเพื่อน เด็กออทิสติกที่มีพฤติกรรมซ้ำ ๆ อาจไม่ได้รับการเข้าใจจากเพื่อนหรือครู ซึ่งอาจนำไปสู่การถูกแยกตัวหรือการถูกรังแกจากเพื่อนร่วมชั้นเรียน การขาดการยอมรับในกลุ่มเพื่อนอาจทำให้เด็กออทิสติกรู้สึกโดดเดี่ยว และส่งผล

เสียต่อการพัฒนาทางสังคมของเด็ก (Phaengphomma, Yunibhand & Upasen, 2019) (3) ผลกระทบต่อการสอนและการจัดการห้องเรียน ครูและบุคลากรการศึกษาต้องใช้เวลาและความพยายามในการปรับตัวและจัดการกับพฤติกรรมที่ไม่เหมือนเด็กทั่วไป ซึ่งอาจทำให้กระบวนการเรียนการสอนมีความยากลำบากและต้องมีการปรับการสอนให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคล การดูแลเด็กออทิสติกที่มีพฤติกรรมซ้ำ ๆ อาจส่งผลกระทบต่อการจัดการห้องเรียนและการดูแลเด็กคนอื่น ๆ ในห้องเรียน (Wongkittirungruang & Cheausuwantavee, 2022)

ดังนั้น การสร้างความเข้าใจและการให้การสนับสนุนทั้งจากเพื่อน ครู และบุคลากรในโรงเรียนมีความสำคัญในการช่วยให้เด็กออทิสติกสามารถพัฒนาทักษะสังคมและการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่

แนวทางการจัดการและสนับสนุน การให้การสนับสนุนทั้งด้านการบำบัดและการให้ความรู้แก่ครอบครัวและบุคลากรในโรงเรียนสามารถช่วยลดผลกระทบของพฤติกรรมซ้ำ ๆ ได้ การจัดการที่เหมาะสมและการให้ความเข้าใจเกี่ยวกับออทิสติกจะช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ และลดความตึงเครียดทั้งสำหรับเด็กเอง ครอบครัว และสังคมรอบตัว ได้แก่

1. การเสริมสร้างความมั่นคง การสร้าง ตารางเวลาที่คงที่และแน่นอนและเป็นระบบช่วยลดความวิตกกังวลที่เกิดจากความไม่แน่นอน และทำให้เด็กเข้าใจสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้นในแต่ละวัน เช่น กำหนดเวลาเข้านอน รับประทานอาหาร หรือทำกิจกรรม การใช้ ภาพสื่อความหมาย (visual schedule) เช่น การ์ดภาพหรือไอคอนแทนกิจกรรมในตารางเวลา ช่วยให้เด็กเข้าใจและจดจำได้ง่ายขึ้นซึ่งส่งผลให้พฤติกรรมซ้ำ ๆ ลดลง การสอนทักษะทางสังคม การสอนและฝึกฝนทักษะทางสังคม เช่น การสบตา การสนทนา และการทำงานร่วมกัน สามารถช่วยให้เด็กสามารถสื่อสารและปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดีขึ้น และลดการทำซ้ำ ๆ (Autism Speaks, 2024) การกระตุ้นทางประสาทสัมผัส การจัดหา กิจกรรมหรือสิ่งของที่สามารถกระตุ้นทางประสาทสัมผัสอย่างเหมาะสม เช่น ใช้ลูกบอลสัมผัส (sensory ball) เพื่อให้เด็กบีบคลายความเครียด ผ้าห่มน้ำหนัก (weighted blanket) เพื่อช่วยให้รู้สึกมั่นคงและสงบ หรือเสียงเพลงที่ช่วยผ่อนคลาย สามารถช่วยลดพฤติกรรมซ้ำ ๆ ที่เกิดจาก

การขาดการกระตุ้นได้ (Centers for Disease Control and Prevention, 2024)

2. การใช้เทคนิคการบำบัด การบำบัดด้วยเทคนิคต่าง ๆ เช่น การบำบัดด้วยวิธีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม (behavioral therapy) ได้แก่ เทคนิคการปรับพฤติกรรม (applied behavior analysis) เป็นเทคนิคที่ใช้หลักการของการเสริมแรงเชิงบวก (positive reinforcement) เพื่อกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่เหมาะสม และลดพฤติกรรมซ้ำ ๆ หากเด็กแสดงพฤติกรรมที่ดี เช่น การรอคิว อาจให้รางวัลเป็นคำชม หรือของเล่นที่ชอบ เทคนิคการปรับพฤติกรรม (applied behavior analysis) ยังช่วยปรับปรุงทักษะด้านการสื่อสาร การแก้ปัญหา และการปรับตัว เทคนิคการบำบัดทางความคิดและพฤติกรรม (cognitive behavioral therapy) เน้นการช่วยให้เด็กเข้าใจอารมณ์ของตนเอง และพัฒนาทักษะในการจัดการกับความวิตกกังวลหรืออารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์

การบำบัดด้วยการเล่น (play therapy) สามารถช่วยลดพฤติกรรมซ้ำ ๆ และส่งเสริมพัฒนาการในด้านอื่น ๆ ช่วยให้เด็กแสดงออกผ่านการเล่น ซึ่งเป็นวิถีธรรมชาติในการสื่อสารความรู้สึกและความคิด เช่น การใช้หุ่นมือหรือของเล่นบทบาทสมมติในการสอนสถานการณ์ทางสังคม การใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ เช่น การวาดรูปหรือการเล่นดนตรี เพื่อให้เด็กออทิสติกปลดปล่อยพลังงานและพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา

การบำบัดทั้งสองวิธีสามารถเสริมกันได้ และควรออกแบบโปรแกรมบำบัดให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน โดยความร่วมมือระหว่างนักบำบัด ครู และผู้ปกครองเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้การบำบัดมีผลลัพธ์ที่ดี (National Autistic Society, 2024; Centers for Disease Control and Prevention, 2024)

3. การนำแนวทางการจัดการที่เหมาะสมมาใช้ จะช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาทักษะและความสามารถในด้านต่าง ๆ และศักยภาพของตนเองได้สูงสุด อีกทั้งยังช่วยให้ครอบครัวและผู้ดูแลสามารถจัดการกับพฤติกรรมเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงช่วยลดความเครียดของครอบครัวและผู้ดูแล แนวทางสำคัญมีดังนี้ การจัดทำแผนการดูแลเฉพาะบุคคล (individualized plan) ได้แก่

(1) การประเมินความต้องการเฉพาะบุคคล วางแผนที่คำนึงถึง จุดแข็ง ความสนใจ และความต้องการเฉพาะของเด็ก เช่น แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) โดยการตั้งเป้าหมายระยะสั้นและระยะยาว และตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน เช่น การพัฒนาทักษะการสื่อสาร หรือการลดพฤติกรรมซ้ำ ๆ (2) การสอน และฝึกทักษะที่จำเป็น ทักษะชีวิตประจำวัน เช่น การแต่งตัว รับประทานอาหาร หรือดูแลความสะอาดส่วนตัว ทักษะการสื่อสาร เช่น การใช้คำพูดหรือเครื่องมือช่วย เป็นการใช้รูปภาพ (PECS) หรืออุปกรณ์สื่อสารเสริม (AAC) การพัฒนาทักษะทางสังคม เช่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น การแสดงอารมณ์ และการแก้ปัญหา (3) การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่าง ครอบครัวและผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ การให้ความรู้และอบรม ครอบครัวการให้ความรู้เกี่ยวกับภาวะออทิสติกและเทคนิคการดูแล เช่น การใช้ ABA หรือการปรับพฤติกรรมเป็นสิ่งสำคัญ การสนับสนุนทางอารมณ์และเครือข่าย การสร้างเครือข่ายระหว่างครอบครัวที่มีประสบการณ์คล้ายกัน ช่วยให้ผู้ดูแลรู้สึกได้รับการสนับสนุน (4) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีพื้นที่ปลอดภัย สร้างมุมเงียบสงบในบ้านหรือโรงเรียนเพื่อช่วยเด็กจัดการกับอารมณ์ ปรับสภาพแวดล้อมเพื่อลดสิ่งกระตุ้นที่มากเกินไป เช่น แสงจ้าหรือเสียงดัง (5) การติดตามผลและปรับปรุงแผน การตรวจสอบความคืบหน้าและประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อปรับแผนการดูแลให้เหมาะสม (National Autistic Society, 2024)

การจัดการที่เหมาะสมจะช่วยให้เด็กออทิสติกสามารถพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ เช่น การสื่อสาร การเข้าสังคม และการจัดการตนเอง สามารถลดพฤติกรรมซ้ำ ๆ ที่อาจรบกวน การเรียนรู้หรือชีวิตประจำวันและครอบครัวและผู้ดูแลมีความมั่นใจและสามารถรับมือกับสถานการณ์ได้ดีขึ้น

สรุป

การมีพฤติกรรมซ้ำ ๆ ของเด็กออทิสติกหมายถึงพฤติกรรมที่เด็กทำซ้ำ ๆ กันเป็นประจำโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือความหลากหลาย แบ่งได้เป็นสองประเภทหลัก ๆ คือ พฤติกรรมซ้ำ ๆ ทางร่างกาย และพฤติกรรมซ้ำ ๆ ทางจิตใจหรือความคิด ผู้วิจัยเสนอทฤษฎีทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมซ้ำ ๆ ของเด็กออทิสติก คือ ทฤษฎีนี้เน้นที่การพัฒนาทักษะการสื่อสารและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่เด็กออทิสติกอาจมีความยากลำบาก แสดงให้เห็นว่าเด็กออทิสติกอาจมีปัญหากับการเข้าใจสัญญาณทางสังคมและการตอบสนองต่อการกระทำของผู้อื่น ซึ่งนำไปสู่พฤติกรรมซ้ำ ๆ ซึ่งรวมไปถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมซ้ำ ๆ ของเด็กออทิสติก ได้แก่ (1) ความไม่มั่นคงทางอารมณ์และจิตใจ (2) การรับรู้ทางประสาทสัมผัสที่ผิดปกติ (3) การแสดงออกถึงความไม่สบายใจหรือการสื่อสาร (4) การยึดติดกับกิจวัตรและการเปลี่ยนแปลง (5) ปัญหาทางระบบประสาทและสมอง (6) การแสวงหาความรู้สึกพึงพอใจ พฤติกรรมซ้ำ ๆ ของเด็กออทิสติกสามารถมีผลกระทบต่อการพัฒนาการของเด็กออทิสติก ได้แก่ อุปสรรคต่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของเด็กออทิสติก ผลกระทบต่อครอบครัวและผู้ปกครอง ได้แก่ ทำให้ผู้ปกครองรู้สึกเครียดและเหนื่อยล้า ผลกระทบต่อสังคมและโรงเรียน ได้แก่ เด็กออทิสติกมีความยากลำบากในการเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียน แนวทางการจัดการและสนับสนุน การให้การสนับสนุนทั้งด้านการบำบัดและการให้ความรู้แก่ครอบครัวและบุคลากรในโรงเรียนสามารถช่วยลดผลกระทบของพฤติกรรมซ้ำ ๆ ได้ การจัดการที่เหมาะสมและการให้ความเข้าใจเกี่ยวกับออทิสติกจะช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ และลดความตึงเครียดทั้งสำหรับเด็กออทิสติกเอง ครอบครัว และสังคมรอบตัว

References

- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5th ed.). Washington DC: American Psychiatric Association.
- Ayres, A. J. (1972). *Sensory integration and learning disorders*. California: Western Psychological Services.
- Autism Speaks. (2024). *Supporting families*. Retrieved from <https://www.autismspeaks.org>
- Baddeley, A. D. (2000). The episodic buffer: A new component of working memory?. *Trends in Cognitive Sciences*, 4(11), 417-423. [https://doi.org/10.1016/S1364-6613\(00\)01538-2](https://doi.org/10.1016/S1364-6613(00)01538-2)

- Baron-Cohen, S. (1995). *Mindblindness: An essay on autism and theory of mind*. Massachusetts: MIT Press.
- Baron-Cohen, S., Leslie, A. M., & Frith, U. (1985). Does the autistic child have a “theory of mind”? *Cognition*, 21(1), 37–46. [https://doi.org/10.1016/0010-0277\(85\)90022-8](https://doi.org/10.1016/0010-0277(85)90022-8)
- Baron-Cohen, S., & Belmonte, M. K. (2005). Autism: A window onto the development of the social and the analytic brain. *Annual Review of Neuroscience*, 28, 109–126. <https://doi.org/10.1146/annurev.neuro.27.070203.144137>
- Centers for Disease Control and Prevention. (2024). *Autism Spectrum Disorder (ASD): Treatment and intervention services*. Retrieved from <https://www.cdc.gov/ncbddd/autism>
- Dey, N. E. Y., & Amponsah, B. (2020). Sources of perceived social support on resilience amongst parents raising children with special needs in Ghana. *Heliyon*, 6(11), e05569. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2020.e05569>
- Frith, U. (1989). *Autism: Explaining the enigma*. UK: Blackwell’s
- Frith, U., & Happé, F. (1994). Autism: beyond “theory of mind”. *Cognition*, 50(1-3), 115–132. [https://doi.org/10.1016/0010-0277\(94\)90024-8](https://doi.org/10.1016/0010-0277(94)90024-8)
- Harrop, C., McConachie, H., Emsley, R., Leadbitter, K., Green, J., & PACT Consortium. (2014). Restricted and repetitive behaviors in autism spectrum disorders and typical development: Cross-sectional and longitudinal comparisons. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 44(5), 1207–1219. <https://doi.org/10.1007/s10803-013-1986-5>
- Grandin, T. (2006). *Thinking in pictures: My life with autism*. London: Vintage Books.
- Grandin, T. (2020, September 5). Why we need to embrace the strengths of autism. *Psychology Today*. <https://www.psychologytoday.com/articles/why-we-need-to-embrace-the-strengths-of-autism>
- Gray, C., & Garand, J. D. (1991). Social stories: Improving responses of children with autism with accurate social information. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 21(3), 233-242. <https://carolgraysocialstories.com/wp-content/uploads/2015/10/Social-Stories-Improving-Responses-of-Students-with-Autism-with-Accurate-Social-Information.pdf>
- Hiranyatheb, T. (2018). In between the dark and the light: Autistic identities in Elizabeth Moon’s the speed of dark. *Journal of Letters*, 47(1), 227-284. <https://digital.car.chula.ac.th/jletters/vol47/iss1/6> (in Thai)
- Hongkittiyanon, T., & Thumthong, B. (2021). Attention deficit hyperactivity disorder in students: The role of teachers and guidelines for helping in schools. *The Journal of Psychiatric Nursing and Mental Health*, 35(2), 154-170. <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/JPNMH/article/view/252012/172603> (in Thai)
- Jacob, C. I., Avram, E., Cojocaru, D., & Podina, I. R. (2020). Resilience in familial caregivers of children with developmental disabilities: A meta-analysis. *Journal of autism and developmental disorders*, 50(11), 4053–4068. <https://doi.org/10.1007/s10803-020-04473-9>

- Jandaeng, B., Kosolkittiamporn, S., & Kenaphoom, S. (2019). Behavioral science research conceptual framework. *Journal of Interdisciplinary Research: Graduate Studies*, 8(1), 49-60.
<http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3334895> (in Thai)
- Kanner, L. (1943). Autistic disturbances of affective contact. *Nervous Child*, 2(3), 217-250.
<http://simonsfoundation.s3.amazonaws.com/share/071207-leo-kanner-autistic-affective-contact.pdf>
- Klin, A., & Volkmar, F. R. (2003). *Asperger syndrome: A guide for parents and professionals*.
 New York: Guilford Press.
- Langen, M., Durston, S., Kas, M. J., van Engeland, H., & Staal, W. G. (2011). The neurobiology of repetitive behavior: And men. *Neuroscience and Biobehavioral Reviews*, 35(3), 356–365.
<https://doi.org/10.1016/j.neubiorev.2010.02.005>
- National Autistic Society. (2024). *Strategies and interventions*. Retrieved from <https://www.autism.org.uk>
- Nitithammanusorn, P., Mitranun, C., & Viboopattanawong, K. (2021). The development of social skill of children with autism spectrum disorder using board game and prompting. *Journal of Somdet Chaopraya Institute of Psychiatry*, 15(1), 49–61. <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/journal-somdetchaopraya/article/view/244491> (in Thai)
- Paengkumhag, C., Limpornchitwilai, W., Boonsri, N., Supaluk, S., Ruangdaraganon, N., Chamnongthai, K., & Kaewkamnerdpong, B. (2022). Personal and social development game for children with autism. *Rajanukul Journal*, 34(1), 30-43. <https://he03.tci-thaijo.org/index.php/RJJ/article/view/398/503> (in Thai)
- Phaengphomma, A., Yunibhand, I., & Upasen, A. (2019). The effect of behavior therapy with family involvement on aggressive behavior of autistic children. *The Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*, 33(2), 91–104. <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/JPNMH/article/view/212255/147224> (in Thai)
- Pradujphongpetch, J., Phoommisittiporn, A., Changpinit, S., Jaingam, S., & Sudwan, P. (2022). Imitation training in children with autism. *Journal of Ratchasuda Institute for Research and Development of Persons with Disabilities*, 18(1), 142–158. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/RSjournal/article/view/261676> (in Thai)
- Rehab, G. (2024). The importance of routine in managing autism. Retrieved from <https://www.goldstarrehab.com/the-importance-of-routine-in-managing-autism>.
- Saengsawang, T., Utairatanakit, D., Oggungwal, O., Locharoenrat, W., & Tondeaw, A. (2021). Executive function behavioral profiles analysis of students with autism spectrum disorder. *Journal of Research and Development*, 10(1), 109-122. <https://ejournals.swu.ac.th/index.php/rise/article/view/13416/11105> (in Thai)
- Sarris, M. (2012). *Behaviors that puzzle: Repetitive motions and obsessive interests in autism*. Retrieved from https://www.kennedykrieger.org/stories/interactive-autism-network-ian/repetitive_motions_and_obsessions

- Sikora, D. M., Vora, P., Coury, D. L., & Rosenberg, D. (2012). Attention-deficit/hyperactivity disorder symptoms, adaptive functioning, and quality of life in children with autism spectrum disorder. *Pediatrics*, 130(Suppl 2), S91–S97. <https://doi.org/10.1542/peds.2012-0900G>
- Siriratrekha, T. (2020). *Autism (autistic disorder)*. Retrieved from <https://th.rajanukul.go.th/preview-4005.html> (in Thai)
- Suppasri, J., Nukaew, O., & Suttharangsee, W. (2016). The effect of a family psychoeducation program for children with autism on the burden of caregivers: A preliminary study. *The Southern College Network Journal of Nursing and Public Health*, 4(Suppl), 96–243. <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/scnet/article/view/84871/68617> (in Thai)
- Tachanchai, N. (2023). *Autism ASD*. Retrieved from <https://www.medparkhospital.com/disease-and-treatment/autism-spectrum-disorder> (in Thai)
- Traipsitthikun, W. (2017). *The relationship between family factors and behaviors of autistic children with mild symptoms at Yuwaprasat Wittayopatham Hospital* (Master's thesis). Chulalongkorn University. (in Thai)
- Ubali, R. (2021). *A study of the results of using social stories through animated cartoons to develop the waiting skills of children with autism at the early childhood level*. Retrieved from <http://ir-ithesis.swu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/1919/1/g621130204.pdf> (in Thai)
- Wing, L., & Gould, J. (1979). Severe impairments of social interaction and associated abnormalities in children: Epidemiology and classification. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 9(1), 11–29. <https://doi.org/10.1007/BF01531288>
- Wongkittirungreang, S., & Cheausuwantavee, T. (2023). How important is the transition for students with autism?. *Journal of Early Childhood Education Management*, 4(1), 35–52. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/ECCEM/article/view/261164> (in Thai)

